

2021
B.A./B.Sc. (General) Third Semester
Music (Instrumental)
Paper – A
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 45

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I - IV

x-x-x

UNIT – I

- I. What are the merits and demerits of a vada? (9)
II. Define Gram. (9)

UNIT – II

- III. What is gharana and its importance in music? (9)
IV. Define alap and what are its various forms? (9)

UNIT – III

- V. Write down life sketch of Pt. Vishnu Digambar Paluskar. (9)
VI. Write down life sketch of Ustad Alauddin Khan. (9)

UNIT – IV

- VII. Write down a Razakhani Gat in Raga Bihag. (9)
VIII. Write down Ektaal in single and double layakaries along with its description. (9)

UNIT – V

- IX. Answer any nine of the following:-
a) Who was Guru of Ustad Inayat Khan?
b) How many Grams are in music?
c) What is the jati of raga Patdeep?
d) What is the thata of raga Bihag?
e) Name the instrument played by Ustad Alauddin Khan.
f) Which Komal swaras are used in raga Bheemplasi?
g) How many matras are in rupak tala?
h) How many matras are of Ektaal?
i) Who invented Maseetkhani Gat?
j) Give the name of one disciple of Ustad Inayat Khan.
k) What is the Jati of raga Marubihag?
l) What is the Vadi swara of raga Patdeep?
m) What is the name of father of Ustad Inayat Khan? (9x1)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀ ਧਾਂਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇ। ਪ੍ਰਤਿਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-9 (ਭਾਗ-5) ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

**_*_

ਭਾਗ-1

1. ਵਾਦਕ ਦੇ ਗੁਣ ਵ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰੇ ਮੇਂ ਬਥਾਏਂ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਕਯਾ ਹੈ?

ਭਾਗ-2

3. ਬਰਾਨਾ ਪਰੰਪਰਾ ਕਾ ਸੰਗੀਤ ਮੇਂ ਕਯਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?
4. ਆਲਾਪ ਕਯਾ ਹੈ ਐਰ ਇਸਕੇ ਕੌਨ ਸੇ ਵਿਭਿਨ ਅੰਗ ਹੈ?

ਭਾਗ-3

5. ਪੰਡਿਤ ਵਿਧੂ ਟਿਗੰਬਰ ਪਲੁਸਕਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾ ਉਲੇਖ ਕੀਜ਼ਿਏ।
6. ਉਸਤਾਦ ਅਲਾਊਦੀਨ ਖਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾ ਪਰਿਚਯ ਲਿਖਿਏ।

ਭਾਗ-4

7. ਰਾਗ ਬਿਹਾਗ ਕੀ ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ ਲਿਖੋ।
8. ਏਕਤਾਲ ਕਾ ਪਰਿਚਯ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਇਸੇ ਏਕਗੁਨ ਐਰ ਦੋਗੁਨ ਮੇਂ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇ:-
(ਕ) ਉਸਤਾਦ ਇਨਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਬਥਾਏ।
(ਖ) ਸੰਗੀਤ ਮੇਂ ਕਿਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ?
(ਗ) ਪਟਦੀਪ ਕੀ ਜਾਤਿ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਘ) ਰਾਗ ਬਿਹਾਗ ਕਾ ਘਾਟ ਬਥਾਏ।
(ਙ) ਉਸਤਾਦ ਅਲਾਊਦੀਨ ਖਾਨ ਕੌਨ ਸਾ ਗਾਏ ਧੰਤਰ ਬਜਾਏ ਹੈ?
(ਚ) ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਮੇਂ ਕੌਨ ਸੇ ਸੁਰ ਕੋਮਲ ਲਗਏ ਹੈ?
(ਛ) ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਕੀ ਕਿਨੀ ਮਾਤਰਾਏ ਹੈ?
(ਜ) ਏਕਤਾਲ ਕੀ ਕਿਨੀ ਮਾਤਰਾਏ ਹੈ?
(ਝ) ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਕੋ ਕਿਸਨੇ ਈਜਾਦ ਕੀਯਾ?
(ਞ) ਉਸਤਾਦ ਇਨਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਸ਼ਿਸ਼ਯ ਕਾ ਨਾਮ ਬਥਾਏ।
(ਟ) ਰਾਗ ਮਾਰੂਬਿਹਾਗ ਕੀ ਜਾਤਿ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਠ) ਰਾਗ ਪਟਦੀਪ ਕਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਕੌਨ ਸਾ ਹੈ?
(ਡ) ਉਸਤਾਦ ਇਨਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬਥਾਏ।

**_*_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਐਰ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_

ਭਾਗ-1

1. ਵਾਦਕ ਦੇ ਗੁਣ ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ਭਾਗ-2

3. ਘਰਾਣਾ ਪੰਪਰਾ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ?
4. ਆਲਾਪ ਕੀ ਹੈ ਐਰ ਇਸਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਅੰਗ ਹਨ?

ਭਾਗ-3

5. ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੁਸਕਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ।
6. ਉਸਤਾਦ ਅਲਾਊਦੀਨ ਖਾਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਰਾਗ ਬਿਹਾਗ ਵਿੱਚ ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ ਲਿਖੋ।
8. ਏਕਤਾਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕਗੁਣ ਐਰ ਦੁੱਗੁਣ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਉਸਤਾਦ ਇਨਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
(ਅ) ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਹਨ?
(ੲ) ਪਟਦੀਪ ਦੀ ਜਾਤਿ ਕੀ ਹੈ?
(ਸ) ਰਾਗ ਬਿਹਾਗ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਘਾਟ ਹੈ?
(ਹ) ਉਸਤਾਦ ਅਲਾਊਦੀਨ ਖਾਨ ਕਿਹੜਾ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ?
(ਕ) ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਸੁਰ ਕੋਮਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ?
(ਖ) ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹਨ?
(ਗ) ਏਕਤਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹਨ?
(ਘ) ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਕਿਸਨੇ ਬਣਾਈ?
(ਙ) ਉਸਤਾਦ ਇਨਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਚੇਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ?
(ਚ) ਰਾਗ ਮਾਰੂਬਿਹਾਗ ਦੀ ਜਾਤੀ ਕੀ ਹੈ?
(ਛ) ਰਾਗ ਪਟਦੀਪ ਦਾ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(ਜ) ਉਸਤਾਦ ਇਨਾਯਤ ਖਾਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

**_*_